

DIJECEZANSKI LIST

za Šibensku
i za jugoslavenski dio

Biskupiju
Zadarske Nadbiskupije

Izlazi u Šibeniku jednom na mjesec

Cijena za godinu Dinara 50.—

God. 1926.

Broj 9 - 10.

NAREDBE I OGLASI ORDINARIJATA.

Br. 1709. i 1898/A.A.

Svetkovina G. N. ISUSA KRISTA i posveta Presvetom Srcu Isusovu.

Upozoruje se p. n. svećenstvo na encikliku Sv. Oca Pija XI. od 11. decembra 1925., kojim se ustanovljuje Blagdan G. N. ISUSA KRISTA KRALJA. Ove godine pada taj blagdan na 31. listopada, u dvadeset treću nedjelju po Duhovima.

Želja je Sv. Oca, da dušobrižnici i ostali svećenici po župama pripreme vjernike, kroz mjesec listopad, na ovu svetkovinu. Nek narod bude poučen o značenju i važnosti novog blagdana u katoličkoj crkvi. Predmet za svoje propovjedi naći će velečasno svećenstvo u Enciklici Sv. Oca. (Vidi „Dijecezanski List“ god 1926. br. 1. str. 3.—4.) Treba istaknuti, kako Papa Pijo XI. obrazlaže, pojam o Kristu Kralju i razlog, koji je naveo svetu crkvu, da uvede novu svetkovinu. Današnji svijet, koji je duboko pao u kruti materijalizam, bude li shvatio uzvišenu misao Sv. Oca, znati će se duhovno podignuti k Bogu.

Na sami blagdan, po naredbi Sv. O. Pape Pija XI., svake će se godine obnoviti u svim župama, na najsvečaniji način, posvetu roda ljudskog Presvetom Srcu Isusovu, prema formularu, tiskanom u „Listu Biskupije“ god. 1925. br. 10.—12. str. 86. te izmoliti litanije Presvetog Srca (S. Congr. Rit. Decr. 28. april. 1926. ad II. Acta Ap. Sedis, 1926. pag. 319.—320.)

Preporučuje se p. n. svećenstvu, da nastoji kako da se ovaj blagdan što svečanije proslavi.

Istog dana nek se sabiraju milodari za „katoličku akciju“ na mjesto dneva 1. novembra.

Br. 1741. i 1916/A.A.

Svete Misije po župama.

Ove svete jubilejske godine bilo bi od velike duhovne koristi za vjernike kad bi se, po mogućnosti u svim župama, obavile misije. I Sv. O. Papa Pijo XI. u svojoj „Apostolskoj Konstituciji“ najživlje preporučuje, da se po svim dijecezama organiziraju shodne propovjedi, misije za puk i duhovne vježbe.

Potpisani se je bio pobrinuo za misijonere te je i isposlovaao, za ovu jesen, najprije četvoricu, a kasnije je palo samo na dvojicu. Zadnjih pak dana, zbog nepredvidjenih razloga, ostao je bez ijednog. Tako ni šibenska ni zadarska biskupija neće moći, ove godine, imati misijonere. Potpisanom je veoma žao što neće moći proviiti duhovnim potrebama vjernika i čestim i toplim molbama raznih župnika, koji pitaju, da se pošlju misijonere do konca ove svete godine u njihove župe.

Treba se stoga na drugi način pomoći. Nek se stoga p. n. dekani odmah dogovore sa podređenim dušobrižnicima te organiziraju medju sobom misije. Mogli bi obližnji dušobrižnici obavljati u susjednim župama misije, ili, što bi bilo bolje, nek dušobrižnici iz jednog dekanata drže misije u župama drugog dekanata. Misije nek budu barem za tri dana.

Dosada su, što je zaista pohvalno, učinili trećerci iz Preka misije u Zaglavu i u Žmanu. Isti će držati misije i u Malom Ižu. Svećenstvo salskog dekanata namjerava, kako je obavješten ovaj Ordinarijat, urediti misije, na ovaj način, po svom dekanatu. U šibenskoj biskupiji obaviti će dušobrižnici liješnjanskog dekanata misije tekom listopada.

Stavlja se stoga na srce p. n. svećenstvu da upotrebi svu brigu i mar, da se puk duhovno okoristiti jubilejskim oproštenjem svete godine, koja se po malo primiče kraju.

OPROST NA DAN MRTVIH.

Podsjeća se p. n. svećenstvo na ovostrano saopćenje, tiskano u „Listu Biskupije“ god. 1925. str. 57. br. 1492. i 1279 A.A. u pogledu oprosta, koji mogu vjernici dobiti na dan mrtvih.

Potpuno se oprostjenje može dobiti, ali samo za mrtve, toties quoties od podneva 1. novembra do ponoći dana mrtvih, uz uvjet, da se dotičnici ispovjede i pričeste i pohode koju crkvu ili javnu ili polujavnu bogomolju pomolivši se, pri svakom pohodu, za pokoj duša čistilišta.

NAREDBE I OGLASI SVJETOVNIH VLASTI

MINISTARSTVO VERA

Kraljevine SRBA, HRAVATA i SLOVENACA
Katoličko Odjeljenje

V. K. br. 3730.

15. jula 1926. god.

Predmet : Spiskovi rekrutni vojnih obvezanika, uputstvo za vođenje izveznica

PREČASNOM BISKUPSKOM ORDINARIJATU

Šibenik

Ministarstvo Vojske i Mornarice Generalštabno Odelenje, Rekrutni Odsek, aktom od 23. juna 1926. Pov. Gj. br. 4912, dostavilo je Ministarstvu Vera sledeće:

„U Pravilu za regrutovanje mladića za stalni kadar izmedju ostaloga, propisana je u čl. 6. ovoga Pravila i sledeća dužnost sveštenika:

Spisak mladića rođenih u godini iz koje se mladići rekrutuju, dužan je svaki sveštenik, ma koje veroispovesti bio, da podnese svojoj opštini, najdalje do 15. aprila svake godine.

U njega upisuje sve rođene u toj godini, čitko i razgovetno bez obzira, da li je ko živ ili ne, i da li je naš ili tugji podanik: ali se umrlima u primedbi stavlja dan, mesec i godina kad je umro. Za one pak umrle, kojih nema u knjizi za upisivanje umrlih, staviti će samo, „umro po mom sopstvenom znanju“, ne sme nikome to staviti „po čuvenju“.

Gde je slučaj, da više opština pripadaju jednoj crkvi tad sveštenik podnosi ovakav spisak svakoj opštini posebice.

Taj spisak svojeručno overava da za njegovu tačnost jamči i potpisuje onaj sveštenik, koji ga je radio, a utvrđuje ga pečatom dotične crkve.

Kako mnogi od ovih mladića, koji se sa roditeljima ili i sami bez ovih odsele u druga mesta da

Pitanje jurisdikcije svećenicima drugih biskupija.

Često se dogagja, da neki dušobrižnici pitaju, brzojavno, od ovog Ordinarijata jurisdikciju za svećenike iz drugih biskupija. Pri tome oni ne naznačaju ime dotičnog svećenika a ne paze, da li ovaj ima jurisdikciju u svojoj biskupiji.

S ovog razloga upozoruje se velečasne dušobrižnike, da u ovakvim slučajevima, moraju, prije nego zamole oblast od ovog Ordinarijata, zatražiti od svakog svećenika, **bez iznimke**, potrebite isprave, iz kojih će se moći uvjeriti, da li dotičnik ima jurisdikciju u svojoj dijecezi. Ordinarijat pri podjelivanju oblasti za vršenje duhovnih čina u ovim dijecezama svećenicima drugih biskupija ima nakanu da daje samo onim svećenicima, koji uživaju potrebite oblasti u svojoj biskupiji.

žive van svoje zavičajne opštine, (ne izveštavajući ovu gde su se odselili, a dužni su bili da izveste) bilo idući tamo za poslom zarade ili inače, pomru bez da se o tome izveštava dotična zavičajna opština ma od koje vlasti, ovakve mladiće zavičajne opštine vode kao žive, i u svoje vreme upisuju u regrutne spiskove za regrutovanje kao žive, i ako su ovakva lica odavna pomrla t. j. nisu u životu. Usled ovoga, zavičajne opštine zalud tragaju da ovakva lica pronadju po nekoliko godina, bez ikakvog rezultata radi regrutovanja za vojsku, stvarajući ovim veliki i uzaludni posao i drugim vlastima.

Da bi se ovaj posao zavičajnih opština koliko toliko olakšao, neophodno je nužno, da to Ministarstvo izvoli izdati naredjenje svima parohijskim svešćenicima sviju veroispovesti u zemlji, da za svako muško lice bez obzira na godine starosti, koje umre u zahvatu njihove crkve, a ne pripada po rođenju dotičnoj crkvi, podnese odmah po sahrani pismen izveštaj dotičnoj zavičajnoj opštini preko svoje nadležne opštine. U ovom izveštaju treba da stave sledeće podatke: Ime i prezime umrlog, odakle je rodnom, selo, opština, srez, županija, odnosno oblast, godine starosti, kad je umro i gdje je sahranjen, mesto, opština, srez i županija.

Na ovaj će način u većini slučajeva, a naročito kod ovakvih umrlih lica, koja su i sa svojim porodicama živela u mestu, gdje umro, znati za njihovu sudbinu. A i za samce, koji su kao takvi pomrli, mogu sveštenici pribaviti podatke od opštinske vlasti u mestu, gde je dotično lice živelo pre smrti“

Katoličkom Odelenju Ministarstva Vera ima čast dostaviti prednje prečasnomo Naslovu s molbom na znanje i obaveštenje područnog sveštenstva.

O izdatom naredjenju umoljava se i ovo Ministarstvo znanja radi izvestiti.

Po ovlašćenju Ministra Vera

Načelnik:

Dr. LANOVIĆ, s. r.

DRŽAVNE ŽELJEZNICE

Kraljevine SRBA, HRVATA i SLOVENACA
Direkcija u Sarajevu

Br. 25833/VI iz 1926.

Predmet: Sveštenici, koji primaju državni dodatak na skupoću - 50% u vožnji kao i državni službenici.

Ministarstvo Saobraćaja aktom M. S. Br. 21260/26. od 5. ov. mj. dostavlja sledeće naregenje:

Na molbu Glavnog Odbora Srp. Pravosl. Svešten. Udruženja br. 244. od 5. VII. 1926. Gospodin Ministra Saobraćaja odlukom svojom M. S. br. 21260/26. od jula ove godine, izvoleo je rešiti, da se od sada i sveštenici mogu koristiti istom povlasticom od 50% u vožnji na željeznicama kao i ostali državni službenici, i to samo oni sveštenici koji primaju državni dodatak na skupoću.

Direktor
(Potpis nečitljiv)

Split, II. septembra 1926.

VELIKI ŽUPAN SPLITSKE OBLASTI (Odio Bogoštovlja)

Br 2472/26. Bgš.

*Postupak pri traženju sveštenstva
za željezničke legitimacije*

Prepoštovanom
BISKUPSKOM ORDINARIJATU - ŠIBENIK

Odnosno na ovostrani dopis dneva 26. VIII. 1926. br. 2322. umoljava se naslov, da izvoli sva traženja podložnog sveštenstva za legitimacije za popust cijene vožnje na željeznicama radi potvrde da dotični uživaju lični dodatak na skupoću, neposredno dostaviti Kontrolnom Odsjeku pri Financijskom Ravnateljstvu u Splitu.

Iza toga izvolite ova traženja propisno istruirana neposredno dostaviti Direkciji Državnih Željeznica u Sarajevu.

u. z.

Dr. PEŠIĆ s. v.

Br. 1684. i 1612.

U savezu s gornjim otpisima nek izvole oni svećenici, koji žele imati pupust na vožnji na državnim željeznicama, upraviti preko ovog Ordinarijata, molbu na Direkciju Državnih Željeznica u Sarajevu.

Molbi treba priložiti 10 dinara, a k tomu svojvu fotografiju.

Biskupski Ordinarijat
Šibenik, 24. septembra 1926.
Biskup. Apost. Adm.
fr. JEROLIM, s. r.

KATOLIČKA AKCIJA

Govor Sv. OCA PAPE PIJA XI. hrvatskim Orlicama.

(Održan u audijenciji 5. IX. 1926.)

5. septembra primio je sv. Otac Papa u audijenciju 50 hrvatskih orlica u njihovim lijepim odorama, Uz Orlice bili su tu još prisutni provincijal franjevača - konventualaca mp. o. dr. B. Burić, orlički duh. vode vlč. gg. don Ante Radić, J. Gunčević, dr. M. Klarić i o. I. Tomasović te još neka vlč. gospoda, a bio je zastupan i lijepi broj hrvatskih Orlova isto tako u odorama sa drom I. Merzom, tajnikom HOS., i o. A. Vlahov, referentom za naraštaj, na čelu. Svih ukupno prisutnih bilo je 70. Sv. Ocu ih je predveo šibenski biskup presv. g. dr. Jerko Mileta, koji je dan prije od sv. Oca bio primljen u posebnu audijenciju.

Kad je sv. Otac stupio u dvoranu („Sala del trono“), potpredsjednica SHO gđica M. Stanković i org. referentica SHO gđica V. Šviger predale su mu adresu vjernosti i odanosti, vrlo umjetno izrađenu i ukusno uvezanu u korice, obložene platnom izvezenim s narodnim motivima. Presv. Mileta je tad redom predstavljao sv. Ocu pojedine hodočasnike, koji su mu klečeći ljubili pastirski prsten. Nato je sv. Otac sa svoga prijestolja hrvatskim Orlicama i svima prisutnima upravio ovaj lijepi i značajni govor:

Radost i zadovoljstvo nad dosadašnjim radom i želja za još jačim razvojem.

Htjeli bismo kazati Vam nekoliko riječi, da uzognete razumjeti, koliko smo očinski radosni i zadovoljni, što Vas vidimo, drage kćeri i dragi sinovi, da ste došli k Nama iz Nama toliko mile koliko vjerne Hrvatske.

Prošle godine došli su k Nama Orlovi. Ove godine Vi Orlice. Obradovao nas je izvještaj Vašega časnog vode presvij gosp. biskupa Milete o sretno zasnovanoj organizaciji hrvatske katoličke ženske omladine, Svezi Hrvatskih Orlica. Čuli smo i čitali, koliko dobra i spasonosnoga ste Vi, mile Orlice, u tako kratko vrijeme izvele, te kako se Vaša organizacija divno razvila, tako da, dok ste prošle godine imale tek 1300 članica, ove godine je taj broj već poskočio na 5000. To je zaak unutarnje vrijednosti, čvrstoće i životne snage Vaše organizacije. Predviđamo, da će broj Vaših članica skoro porasti na osam i deset tisuća, pak želimo, da Vas presvjetli Mileta tada k Nama opet dovede u mnogo većem broju, po mogućnosti što bližem potpunom broju članica.

Program Orlica i njihov način rada da je divan: vlastito posvećenje i uzgoj čista srca te apostolat.

Još više Nas raduje Vaš lijepi i divni program te način, kako ga provodite.

U svom programu Vi nadasve naglašujete po-

svetu svojih duša. Na osobiti način nastojite, da sačuvate neokapljenu svoju nevinost i čistoću svoga života, koja je čuvarica svih ostalih kreposti. Ona je oboružana srčanošću, strpljivošću, odlučnošću, postojanošću i pomaže Vam, da svladate napasti svojih sjetila, zavodljive zamke vazda varavoga svijeta i obzir ljudski, koji svakako ponizuje dušu kao i tijelo te je baš stoga najodvratnija stvar za duše Orlica i Orlova.

U svom programu Vi također naglašujete pravi *apostolat*, i to apostolat riječi, ali nadasve apostolat dobrog primjera. Ovaj bez riječi, svima govori, što ste i što hoćete, tim više, što Vi na zgodan način znate, da spojite otvoreno ispovijedanje svoje vjere sa vašim raznim društvenim zvanjima.

Sretna misao, što Orlice pripadaju svim staležima i zvanjima.

Bila je veoma sretna zamisao, što Vi primate u svoje redove članice, bez razlike kojemu staležu ili svodu pripadale. Tako Vi možete mnogo lakše da sludu širite duh Crkve Isusa Krista i da posvuda blagotvorno djelujete.

Orlovstvo i proslava sv. Franje i sv. Alojzija.

Ovo Vaše hodočašće dolazi k Nama u veoma zgodan čas upravo, kada se slavi sedamstogodišnjica smrti sv. Franje Asiškoga i dvjestogodišnjica proglašenja svetim sv. Alojzija Gonzage.

Sv. Franjo uči nas, kako treba da se otrgnemo od stvari ovoga svijeta te kako je uzvišeno savršeno siromaštvo i mrtvenje sjetila; uči nas pravom duhu molitve i ljubavi, kojom je posvuda naviještao „mir i dobro“, tako da se svojom serafinskom ljubavi uzdigao do mističkih visina i zaslužio povlasticu, da nosi utisnute na svojem tijelu svete Rane Isusove. Bez ovih kreposti, koje je vršio sv. Franjo, nema kršćanskoga života. I ako svima nije moguće, da se u njima izvježbaju na tako savršen način, ipak su svi dužni da posjeduju barem bit ovih kreposti.

Sv. Alojzije pak predstavlja nam viziju svega onoga, što Vi na osobiti način u svom programu naglašujete i tražite, to jest čistoću i nevinost. Nevinost i idealna čistoća oboružane su kod sv. Alojzija tolikom snagom, tolikom odvažnošću i tolikom jakošću, da ga čine idealom katoličke mladeži i pravim atletom ljubavi, tako da je znao, da sa svojim slabim tijelom u svom naručju nosi skoro mrtva tjelesa nemoćnika. *Sv. Alojzije* je zaista mnčenik ljubavi i predivan ideal.

Orlički program odgovara Papinim željama.

Ne treba da Vam preporučimo, da se sjetite ovih uzora, jer Vas sam Vaš program na njih upućuje. Mnoge od Vas pitat će Nas, kako će izvršiti ovaj svoj zbilja divni ali teški program: program borbe protiv sotone, protiv svijeta i protiv poteškoća Vaše burne mladenačke naravi.

Što da činite?

Saznali smo za sredstva, kojima se služite. Ta Vaša sredstva ujedno su i naša.

Nekoja između njih ipak ćemo Vam napomenuti Ova neka Vam budu kao ugodna uspomena na ovaj posjet svome Ocu i spomen na ovaj lijepi čas, što ste ga sproveli u kući svoga Oca.

Znamen Orla u sv. Pismu: molitva i sv. pričest.

Dva mjesta iz sv. Pisma, koja govore o orlovima, dozivlju Nam u pamet veoma korisne misli.

Kod proroka *Izaije* čitamo: „*Koji se uhvaju u Gospoda, promijenit će snagu, dobit će krila poput orla, trčat će, a ne će se umoriti, hodat će, a ne će klonuti*“. (Iz. 40, 31).

Kćeri moje! Duše, koje se uzdaju u Boga, zađobit će snagu Božju. Uhvanje se izražava u molitvi. S njom se čovjek uzdiže poput orla. Orlovi, koje je vidio prorok, to su vjerne duše, koje su pune uhvanja i pouzdanje. To su duše, koje duhom i srcem postaju orlovi. Hoćete li da budete pravi orlovi, morate se *moliti*, i to pouzdano moliti. Bog molitvi daje svoju milost i svoju snagu. Budete li Vi Orlice oboružane tom snagom. Vi ne ćete posrnuti, jer će tada Božja suaga biti vaša snaga. Vi ćete tako biti prave Orlice Isusa Krista. Letjet ćete, a nikad se ne ćete umoriti niti ćete klonuti.

Kod sv. *Mateja* nalazi se jedno drugo mjesto koje govori o orlovima. Kao što su u prijašnja vremena uz kraljeve bile počasne straže, koje su se nazivale imenom crvenih, bijelih, crnih i drugih orlova isto tako ste i Vi Orlice tjelesna straža svoga Kralja. Sam Isus govori na usta evanđeliste sv. Mateja, a i kod njega se pod imenom orlova razumijevaju duše, koje lete prema Tijelu Isusa Krista. Kada nastane opustošenje svršetka svijeta, mnoge duše ne će znati da nadu Isusa. Vjerne će Ga duše naći i priljubiti će se uz Njega. Pravedne će se duše ponijeti poput orlova. One će znati da Ga nadu. Gdje će biti Isus Krist, tamo će se okupiti i orlovi: „*Gdjegod bude tijelo, onamo će se i orlovi kupiti!*“ (Mat. 24, 28.)

Česta, po mogućnosti svagđanja sv. Pričest.

Kćeri moje! Ne treba da čekamo svršetak svijeta, da nademo Isusa Krista i Njegovo Tijelo. Svaki Ga dan možemo naći.

Gdje ćete Ga dakle naći?

Ovo božansko Tijelo naći ćete uvijek *čestim i postojanim pohodima Svetotajstvenom Isusu, čestom po mogućnosti svagđanjem, sv. pričesću*, kako ste Vi to i do sada *vrlo pohvalno* činile, jer upravo oko ovoga božanskoga Tijela treba da se sastanu Orlice.

Uzvišeni poziv Orlica.

I nadalje tako nastavite, pak ćete zbilja tada biti Orlice Kristove. Budete li tako radile Vi i sve Vaše sestre, koje nose ovo lijepo ime, ne ćete pogrešiti! Letjet ćete sve više i više poput orlova i tako ćete biti *prava blagodat za porodice, za školu, za vaskoliku ljudsko zajednicu. Vi Orlice kao kćeri, sestre, zaručnice, majke, učiteljice, radnice nosit ćete u sve društvene slojeve blagoslov i kršćanskn obnovu u cijelo ljudsko društvo.*

Ove se riječi isto tako odnose i na hrvatske Orlove.

Ove očinske riječi, koje smo upravili Vama Orlicama, upravljamo uz odgovarajuće izmjene i Vašoj braći po imenu — Orlovima.

Papin blagoslov.

Podijeljujemo obilni blagoslov a Vama Orlicam,

kao što i svima prisutnima, svoj Vašoj braći po imenu i po krvi, svima Vašima milima i dragima, Vašoj dragoj domovini i svoj velikoj porodici kao što Orlica tako i Orlova.

Sv. Otac je kao spomen na ovaj posjet podijelio svima prisutnima prva izdanja nove slike, koja prikazuje Kraljevo Kristovo. Tom prigodom dodao je još ove riječi:

Neka se proširi Kraljevstvo Kristovo!

Dajemo Vam prve otiske nove slike Krista Kralja. Ovi prvi otisci govore Vam, da i Orlice i Orlovi treba da budo čuvari Tijela Kralja Kristova, kao što su u stara vremena počasne straže kraljeva nosile ime orlovsko. I Vi stoga radite, da se sve većma proširi Kristovo Kraljevstvo!

Pošto je presv. Mileta preveo na hrvatski ovaj govor Njegove Svetosti, sv. Otac udijelio je svim prisutnim hodočasnicihima apostolski blagoslov. Tada Orlice otpjevaše orlovsku himnu, koju je sv. Otac blagohotno s očitim zadovoljstvom saslušao. Sv. Otac još još jednom blagoslovivši hodočasnike oprosti se s njima kliknuvši im na hrvatskom jeziku „Do videnja!“ To je osobito razdragalo sve hodočasnike, koji su mu pri odlasku burno pljeskali i oduševljeno klicali: »Živio!«

Dan prije na koncu svoje posebne audijencije presv. Mileta predveo je sv. Ocu o. Ambroza Vlahova naraštajskoga referenta Hrv. Orl. Saveza. Sv. Otac se interesirao za duhovno vodstvo i broj orlovskoga naraštaja. Osobito ga je obradovalo, kae je čuo, da imade već preko 2.500 naraštajaca. te je rekao, da na osobiti način blagoslivlje hrvatski orlovski naraštaj eda pomoću Božjom postanu veliki i jaki Orlovi.

Sveti Otac Papa hrvatskom Orlovstvu.

Na predstavku Hrvatskog Orlovskog Saveza i Sveze Hrvatskih Orlica, koja je sv. Ocu predana preko preuzv. g. papinskog nuncija u Beogradu, poslao je kardinal Gaspari u ime sv. Oca ovaj brzopjavni odgovor:

„Sv. Otac radosno primivši Vaše izvještaje, raduje se ubranim plodovima, te izrazujući svoje zadovoljstvo nad novim veoma gorljivim odlukama, da ćete žarom saradjivati u apostolatu i u nastojanju za vlastitim posvećenjem da se tako osvari kraljevstvo Kristovo, želi da djelatnost orlovskih organizacija i svih katoličkih udruženja u potpunoj ovisnosti od smjernica sv. Stolice i Episkopata bude okrunjena potpunim uspjehom. Triumfom katoličke stvari je s njom nerazdruživo spojeno dobro Vaše premile do movine.

Kardinal Gaspari.

Ovaj je brzopjav stigao na zagrebački nadbiskupski ordinarijat pa je poruku sv. Oca hrvatskim Orlovima i Orlicama, iznio prigodom svog govora na sletu u Požegi, zastupnik preuzv. g. dra. Antuna Bauera, zagrebačkog nadbiskupa, presvj. gosp. biskup dr. Dominik Premuš

HOMILIJ PRESV. BISKUPA Dr. O. JERONIMA MILETE PRIGODOM ORLOVSKOG SLETA U SALIMA

Mnogi su uopće mislili, da je orlovstvo jedno prosto gimnastičko društvo slično drugima, te da pripada jednoj od političkih stranaka, kao što i druga slična društva. Nego, kad su, prigodom lanjskog šibenskog orlovskog sleta, a ovogodišnjeg u Požegi, vidili, gdje i biskupi sudjeluju, dapače da isti biskupi stupaju u povorci, morali su reći: Ovo je nešto drugo, jer biskupi ne bi sudjelovali i stupali u povorci jednog prostog gimnastičkog društva, biskupi se ne bi nikad postavljali na čelo jedne političke stranke. Oni su nad strankama i svi su katolici njihovo stado. Biskupi svojim sudjelovanjem orlovskim svečanostima, kao današnjoj ovdje u Salima, pokazuju, da je Orlovstvo čisto katoličko društvo, te da su orlovski sletovi čisto katoličke vjerske manifestacije. Stoga, iako će se kasnije održati javni zbor pri kojem će se izredati razni govornici, smatram shodnim da vam sada s ovog svetog mjesta, poslije evanđelja, progovorim kao pastir vaših duša.

Prije nijesu bila potrebita katolička vanjska udruženja budući su vjernici dolazili u crkvu i tu slušali glas svojih pastira. Nadošla su sada vremena kad mnogi neće da slušaju glas crkve te se od nje otuđuju. Papa Lav XIII., slavne uspomene, kazao je biskupima i svećenicima: „Izagjite iz sakristije.“ Od tada biskupi i svećenici imaju pastirsku dužnost, da ostave u crkvi devedeset devet vjernih ovaca, a da pogju izvan crkve tražeći ovcu, koja je zalutala. U ova teška vremena svećeniku nije više moguće da megju masama djeluje, kojih je veliki broj zalutao za raznim krivim nazorima, pa je stoga potrebno da crkva sakuplja vjernike u razna, navlastito mladenačka, društva. U ovim udruženjima crkva treba da očeliči članove e postanu čeličnim kršćanima, a preko ovih da djeluje na druge te se ovi povrate svetoj majci crkvi. Rekoh „navlastito mladenačka društva“. Iako crkva pozivlje u svoju vjersku organizaciju i odrasle, ipak ona, osobitim načinom, pozivlje djecu i mladež obojeg spola, jer je ova naša uzdanica te preko mladeži, od koje će izaći zreli ljudi i žene, nadamo se da ćemo opet privesti k Bogu povjereni nam puk.

◀Ova se katolička udruženja sastoje osobito od svjetovnjaka, pod duhovnim vodstvom svećenika i biskupa. Svjetovnjaci naime, a navlastito mladež, često na vjerskom polju uspješnije djeluju nego li svećenik, komu se često govori da mora tako govoriti. Dočim kad govori katolički odvjetnik, katolički liječnik, katolički gjak, katolički radnik i seljak zastalno mnogo više djeluje na druge.

Megju ovim katoličkim udruženjima iskustvo je pokazalo, da je jedno od najpodesnijih baš naše katoličko Orlovstvo.

Doista u Orlovstvu je i kretanje i gimnastika i atletika. Negđ ovo nije cilj nego sredstvo. Sredstvo da k sebi privučemo mladež, koja trebueje i kretanja

i gimnastike. Kad ona ne bi ovo našla u našim omladinskim društvima, pogibelj bi bilo da pogje tražiti ovo u sportska nekatolička društva. Sredstvo je samo, jer Orlovstvo svojim naučnim tečajevima, zbiorovima, duhovnim vodstvom, nastoji, u prvom redu, da oplemeni dušu Orlova i orlica da ovi postanu pravim kršćanima. Služi se pak gimnastikom ne samo da zabavi dake, koji vole gimnastiku, već u istoj daje njima sredstvo kako da potrebitim gibanjem tijela i gimnasticiranjem lakše predobe svoje strasti u doba kad su najveće napasti protiv svete čistoće. Tako Orlovstvo mnogo poprinaša poduhovljenju i samog tijela.

Da se lakše postigne duhovni cilj Orlovstva ovo ima za svoju lozinku „Euharistija, Žrtva i Apostolat“.

Euharistija. Ganutljivo je bilo viditi kako, prigodom lanjskih orlovskih i orličkih tečajeva u Krapnju i Šibeniku, i ovogodišnjih u Požegi, i u Zarebn, orlovi i orlice sa svojim vodstvom, pristupaju svagdanu na svetu pričest. Čestom, i po mogućnosti svagdanjom, sv. pričesti orlovi i orlice crpaju snage u borbi protiv strasti te da se sačuva čistim od grijeha, a osobito od nečistoga, i postanu hrabrim kršćanima. Kao takvi oni će, bez straha i ljudskog obzira, ispovjedati svoju svetu vjeru i svoja katolička načela. Pripraviti će se za eventualne buduće borbe u obrani svojih svetinja, kako su mučenici od Euharistije crpali snage da ustraju do smrti u vjernosti prema Bogu i svetoj Božjoj crkvi.

Apostolat. Orlovi orlice, odkad su u orlovskom katoličkom društvu, više djeluju izgledom nego li riječju. Opaža se u njihovim obiteljima i vjersko i moralno poboljšanje. Oni spasonosno djeluju, osobito, među drugovima i drugaricama s kojim se druže. Ovo nam posvjedočuje i statistika. Od lanjskog or-

lovskog sleta broj se orlova podvostručio, a onaj orlica više nego podvostručio. Ovo nam posvjedočuje i primjer vašeg mjesta, o saljani, jer vaš primier ne samo da je djelovao i na druga obližnja mjesta, već i u samim Salima (izuzam rijetkih iznimaka) Orlovstvo tako spasonosno djeluje da se je nadati vjerskom i moralnom preporodu cijelog našeg otočja, ove naše Polinezije.

Neki kleveću naša katolička društva kao da su separatistička i antidržavna, ali u to ne vjeruju ni oni sami. Katolici veoma dobro znadu, da je vlast od Boga te da ko se opire vlasti opire se Božjoj naredbi. Stoga mi katolici, baš jer smo katolici, ljubimo našeg milog Kralja, našu državnu i našu dragu otažbinu. Za Kralja, državu i otažbinu pripravni smo, ustrebali, dati i svoju krv do zadnje kapi.

I primjer katolika u Meksiku živo potvrđuje istinu. U Meksiku, iako su katolici 95,0%, sadašnja ih vlada strašno i nečuveno proganja. Jedan biskup bio je ubiven u tamnici. Tjera se i svećenike i redovnike i redovnice. Zatvaraju se samostani i crkve. Plijene se crkvena imanja te se zabranjuje svaki izvanjski znak religije. Vjernici se oružanom silom napadaju. Katolici, kao lavovi, brane svoja vjerska prava. Ipak netom se je pronio glas, da će neke vanjske države tobože oružanom silom intervenirati na njihovu obranu, odmah katolici rekoše: Ne dozvoljavamo, da itko izvana oružjem intervenira, iako je to nama u prilog. Mi ćemo, do potrebe, i oružjem braniti granice naše domovine, protiv svake oružane vanjske intervencije.

Svršavam. Uvjeren sam da sam ovim mojim riječima izvršio svoju pastirsku dužnost u ovoj svečanoj prigodi. Nek moj glas Božjim blagoslovom u rodi obilnim plodom.

Blagoslov Boga svemogućega itd.

DIJECEZANSKA KRONIKA.

Otvor sjemeništa. Iza dugih praznika eto već po četvrti put se otvara naše sjemenište. Kad se skupiše gotovo svi pitomci, na 6 rujna, u 7 sati na večer, slijedio je svečani otvor. U crkvi zavoda, sakupljenim pitomcima progovorio je od srca, u zamjeni odsutnog Presvijetlog Biskupa, Monsignor T. Truta, Ravnatelj sjemeništa, razloživ mladeži narav sjemeništa, svrhu za koju pitomci dolaze u sjemenište i načela, kojih treba da se drže u zavodu. Zatim je bio blagoslov sa Presvetim uz zavez Duha Svetoga. Mladež je započela školsku godinu dobrim raspoloženjem, a dragi Bog neka blagoslovi! Ulješljivo je, da naše sjemenište slični gorošičnom zrnju iz Evandjelja.

Broj pitomaca je ljetos narastao na 68, a 10 ih je bilo određeno za splitsku unutrnju gornju gimnaziju, osim četiri bogoslova. U sve 82.

Nažalost, sjemenište je prepuno, te je više molitelja bilo odbiveno zbog pomanjkanja mjesta.

Ovo treba da sve potakne na vruću molitvu,

da Providnost Božja pruži srestava, da se može što prije početi gradom novog sjemeništa, oko čega treba da svećenstvo i vjernici živo rade, za spas dviju biskupija, jer se redovi svećenstva svake godine prorijeduju.

Orlovski slet koji se je održao dne 3 VIII. u Požegi, a dne 4 VIII. tečajevi u Zagrebu, bili su velebna manifestacija katoličke svijesti naše mladeži. Ovim je htio da prisustvuje i presv. Biskup da tako uzveliča ideju, koju „Orlovstvo“ ispovjeda.

Prigodom sleta u Salima, dneva 22. kolovoza takogier je bio i Presv. Biskup te je asistirao pontifikalno svečanoj misi u onoj župskoj crkvi, preko koje je izrekao prigodni govor, što donosimo na drugom mjestu.

Hodočašće Orlica. Od 29. kolovoza do 10. septembra bilo je hodočašće hrvatskih orlica, koje je pohodilo Rim, Asiz i Padovu. Na zamolbu Orlovskog Saveza Orlica presv. Biskup je vodio ovo ho-

dočašće. Sv. Otac Papa udostojao se je udijeliti posebnu audijencu orlicama i njihovu vodstvu te je upravio njima krasan govor. Radi njegove važnosti, u želji, da se velečasno svećenstvo upoznade sa idejama Svetog Oca u pogledu „Orlovstva“ donosi se, na drugom mjesto, papin govor.

Regjenje. Presv. dubrovački biskup Dr. J. Marčelić podijelio je dneva 8. kolovoza u župskoj crkvi u Preku sveti Red Prezbiterata veleč. dakonima: Don Petru Vlasanoviću, Don Anti Matacinu, zadarske nadbiskupije, te Don Ivi Gregovu, dubrovačke biskupije.

Mlade mise. U Pašmanu, u nedjelju, dne 1. kolovoza rekao je mladu misu veleč. Don Josip Bobić Na veliku Gospu primicirali su u Preku veleč. Don Anle Matacin, a u Istu, Don Petar Vlasanović, Don Ivo Gregov, dneva 29. kolovoza u Preku.

Jubilarne procesije obavile su se u Šibeniku, u nedjelju 29. kolovoza, 5. i 12. septembra. Prvu i treću je vodio presv. Biskup, a drugu presv. mgr. prepošt. kaptola. Vjernika je bilo u lijepom broju.

Na Veliku Gospu u bazilici bila je pontifikalna sv. misa,

Rogjendan Nj. V. Prestolonasljednika, dneva 6. septembra bio je proslavljen u stolnoj bazilici svečanim blagodaranjem, koje je obavio presv. mgr. propošt. kaptola, a prisustvovala su sve vlasti i predstavnici mjesnih društava.

Blagdan Male Gospe proslavio se je, tradicionalnim slavljem, u župi Varoša (Šibenik). Tog je dana u onoj župskoj crkvi pontificirao presv. apost. protonotar mgr. Truta. Popodne bila je veličanstvena procesija sa slikom Bl. Gospe, kojoj je sudjelovalo ogromno mnoštvo vjernika.

Šestnaestogodišnjica Našašća Sv. Križa. U župskoj crkvi u Docu (Šibenik), koja je posvećena Sv. Križu, prema apostolskom pismu 2. aprila t. g. Sv. Oca Pape Pija XI. proslavila se šestnaestoljetnica Našašća Sv. Križa svečanim načinom u nedjelju 19. septembra, iza svetkovine Uzvišenja Sv. Križa. Prije svetkovine obavila se trodnevna pobožnost Sv. Križu. Na sami dan bila je svečana misa a poslije podne podne prigodni govor i blagoslov sa Presvetim. Onaj nadpop — župnik Mgr. Šare uložio je svu brigu, da ova svečanost što ljepše uspije.

Posvećenju i ustoličenju presvijetlog biskupa Hvara Mgr. Mihovila Pušića, dneva 21. septembra, prisustvovala je kao konkonsakrator presv. dijecezanski biskup.

Patrona grada Šibenika i biskupije Sv. Mihovila Arhangjela proslavilo se je u stolnoj bazilici, externom svečanošću, u posljednju nedjelju septembra.

„Unio Cleri Missionaria“ Upisao se je za člana veleč. Don Frane Ivanković. Din. 12.

IMENOVANJA.

Prečasnici Kanonik metropolitanske bazilike u Zadru **Petar Dujam Munzani** bio je imenovan od Sv. Stolice, dneva 13. augusta t. g., Biskupom od Sarepta i Apostolskim Administratorom talijanskog dijela zadarske nadbiskupije. Novoimenovani biskup službeno je saopćio dneva 23. kolovoza svoje imenovanje Presv. dijecezanskom Biskupu, kao apostolskom administratoru našeg dijela zadarske nadbiskupije.

Bili su imenovani:

Velečasni **Don Frane Grandov**, nadstojnik biskupskog gjačkog sjemeništa, vjeroučiteljem osnovnih škola u Šibeniku.

Velečasni **Don Srećko Pavić**, svršeni bogoslovac, župskim pomoćnikom u **V o d i c a m**.

Velečasni **Don Niko Rodin**, dosadašnji vjeroučitelj osnovnih škola u Šibeniku, koji se je odrekao ove dužnosti, koralnim vikarom i župskim pomoćnikom u Šibeniku.

Pošt. O. **Ladislav Ivanković**, na predlog O. Provincijala, imenovan je župskim vikarom u **O g o r j u**.

Pošt. O. **Vice Rosandić**, župski pomoćnik u **D r n i š u**, ostaje i nadalje u ovoj službi namjesto novoimenog O. Jerka Poparića.

KNJIŽEVNOST I UMJETNOST.

„**Katolički Djak**“ i „**Katolička učenica**“, od dr. D. Kniewalda. Izašla su ovih dana, u nakladi Knjiga katoličkog života, ova dva molitvenika, u novom popunjenom izdanju. „**Katolički Djak**“ u četvrtom izdanju, potpunoma je preradjen prema sadašnjem vremenu i prilikama u kojima se nalazi učeća mladež. Molitveni dio je sasvim odijeljen od poučnog te je preuđen i prodahnut savremenim liturgijskim životom. Ovaj molitvenik veoma dobro dolazi učenicima srednjih škola viših razreda i akademikarima.

„**Katolička učenica**“ dijeli se takogjer na dva dijela. U ovo novo izdanje uvršteno je petnaest novih poglavlja, popunjena novom literaturom, i crkvenim odredbama. Drugi dio je molitvenik. Cijena pojedinom primjerku ovih knjiga je 30 dinara. U koži uvezan primjerak stoji 60. dinara. Može se ipak naručiti samo molitveni dio uz cijenu od 20 dinara. Tko naruči više primjeraka i pošlje novac unaprijed dobiva na svakih 5 primjeraka po jedan primjerak bezplatno.

Toplo se preporučuje veleč. svećenstvu, da nastoji oko učeće mladeži, obojeg spola, da ona sebi nabavi ovu zlatnu knjigu.

„**TI i ONA**“ (Namijenjeno zrelijoj muškoj omladini) od Dr. Ivana Merza. U nakladi „Knjižice Nov

Život“ Zagreb. Zapada 12 dinara. Ova knjižica govori odraslijim mladićima o veoma važnom pitanju, koje je u odraslijoj dobi za svakog mladića od presudne vrijednosti. Nesporna je činjenica, da sloboda i nečudorednost uništavaju svake godine na tisuće mladih ljudi. Ova lijepo i učeno napisana knjižica mnogo će koristiti mladićima, koji hoće da se razviju duševno i tjelesno zdravi te će ih poučiti kako da svladaju svaku pohotu, koja ih potiče na ranu ljubav, prije nego li mogu pomišljati da stupe u brak.

Ova će knjižica dobro doći i dušobrižnicima pa se toplo preporučuje.

Mala Biblijska Povijest staroga i novoga zavjeta., za niže razrede osnovnih škola. Sa 46 slika. Napisao † Dr. F. J. Knecht., preveo VI. Bakotić. Ovaj udžbenik sada je, po posebnom odboru, posve prerađen. Njegova je prednost u tome, što je čitavi materijal iz biblijske povijesti razređen na dohvrat i najmlađe školske djece. Preporučuje se veleč. svećenstvu, da upotrebljava u školi ovu knjigu, koju će moći da nabavi i najsiriromašnije dijete jer joj cijena veoma niska. Zapada samo 9 dinara. Nabavlja se kod „Hrvatske Knjižare“ - Split.

„Orlovska Straža“, vijesnik hrvatskog orlovske saveza. Izlazi mjesečno, do konca tek. god. 1926. zapada samo 10 dinara. Godišnja cijena 24 dinara. Ovaj vijesnik dobro može služiti svećenstvu za vođenje katoličke akcije pa se preporučuje.

„Zlatna Knjiga“ hrvatske katoličke omladine. Hrv. Orl. Savez namijenjuje ovu doista zlatnu knjigu katoličkoj omladini. Svrha je njena da potakne katoličku omladinu kako da živi i radi u duhu katoličkih načela. Za uspješno vođenje katoličke akcije potrebna je ova knjižica.

„Knjiga Života“ Dr. Antuna Mahnića, sabrao i uvodom popratio A. Alfirević D. I. Za katoličku mladež ova krasna knjiga je pravi „Vade mecum“ na put svog života. Preporučuje se dušobrižnicima i vodama katoličkih društava.

Priručnik „Orlovske Organizacije“ izdao je Orlovski Savez. Zapada 15 dinara.

„Orlovski Kalendar“, za prostu god. 1926/27. uredio Dr. Avelin Čepulić.

Ove se knjige mogu nabaviti kod „Hrv. Orlovskog Saveza“ Zagreb, Pejačevićev trg 15. I.

„Euharistični Glasnik“ mjesečni ilustrirani časopis, namijenjen proširenju bogoljubnosti prema Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Uredništvo je i uprava u franjevačkom samostanu u Dubrovniku. Pretplata je za svaki pojedini broj 1.50 dinara. Toplo ga se preporučuje.

Prvo pastirsko pismo novog hvarskog biskupa Mgr. M. Pušića primili smo sa zahvalnošću. U istom raspravlja o veličajnosti naše katoličke crkve te potiče svoje vjernike na ljubav i privrženost prema Sv. Stolici i crkvi.

Jeronomiska izdanja.

Život i nauka Spasitelja našega Isusa Krista temelj je svega katoličanstva. Zato kao pravi katolici moramo poznavati život i nauku Spasiteljevu bolje, nego išta na svijetu. Treba dakle da svaki pravi katolik ima knjigu, u kojoj se sve to lijepo opisuje. A takvu je knjigu izdalo naše Društvo sv. Jeronima pod naslovom: ISUS KRIST, život našega Spasitelja, napisao dr Rudolf Vimer. Lani je izašao prvi dio, a ove godine drugi dio te knjige, svaki na 300 stranica, te je tu opisano sve, što je Spasitelja radio i naučavao do muke i smrti Svoje.

Ta divna knjiga stoji sama za sebe 24 dinara. Jeronimski članovi dobivaju je u pola cijene. No još jeftinije prolazi onaj jeronimski član, koji uz tu knjigu uzme i druge, što ih je zajedno s njom ove godine izdalo Društvo sv. Jeronima, i to:

I. Redovne jeronimske knjige jesu: „Isus Krist“ od dra Rudolfa Vimera, kalendar „Danica“ za god. 1927., pripovijetke „Slavončice“ od Antuna Matasovića i „Pčelarstvo“ od Ivana Sitarića. Sve te četiri knjige sa 624 strane i 140 slika stoje za jeronimskog člana samo 20 dinara. Bez tih knjiga ne bi smjela nijedna hrvatska katolička kuća. Tako obilno i lijepo štivo, a ipak tako jeftino ne može se dobiti nigdje drugdje na svijetu. A korist je od takvoga štiva neizmjerena. Koji je narod takve korisne i zlata vrijedne knjige čitao, postao je najprosvjetljeniji i najnapredniji narod na svijetu.

II. Izvanredne jeronimske knjige: roman „Božji Sirotan“ o velikom svecu sv. Franji Asiškom, kojega baš ove godine sav svijet silno slavi, napisao dr Isidor Kršnjavi, zatim „Socijalno pitanje“ od dra Velimira Deželića ml., „Hrvatske narodne pobožne pjesme“, što ih je sam hrvatski narod spjevao o Isusu i Mariji, te napokon knjižicu „Gospa Trsatska“ o najslavnijem hrvatakom Gospinom prošteništu. I te četiri knjige stoje za jeronimskog člana samo 20 dinara.

Dakle svih osam ovogodišnjih jeronimskih knjiga sa preko tisuću stranica i s mnoštvom slika stoje za jeronimske članove samo 40 dinara. Oni, koji nisu članovi, plaćaju 80 Din.

Jeronimski član postaje svaki, tko jedanput zauvijek uplati 7 dinara članarine. Takav se za cijell život broji kao jeronimski član. Oni, koji su se bilo kada upisali za jeronimske članove, imadu i sada pravo na polovičnu cijenu kod jeronimskih knjiga.

Odgovorni urednik i izdavatelj: Kan. D. RUDOLF PIAN

Vlasništvo: Šibenska Biskupska Kurija

Odlikov Graf. Zav. Tisk. E. Vitaljani i Sin - Šibenik